

Aanmeldvraag

Moeder belt op de avond van 6 juni 2011 de Spoed Eisende Hulp (SEH) van BJz: Zarah dreigt met weglopen, ze luistert niet, is grof. Daarnaast kan ze enorm tekeer gaan. Volgens moeder vormt Zarah een bedreiging voor andere jonge kinderen in het gezin. Er wordt ook telefonisch met Zarah gesproken: ze geeft aan somber te zijn. Ze overweegt om naar de RIAGG te gaan naar aanleiding van een gesprek met haar mentor op school, maar heeft nog niets ondernomen. Zarah is nu rustig aan de telefoon en er wordt een afspraak gemaakt. Moeder geeft aan dat ze zelf niet ondersteund hoeft te worden.

Hypothese BJz: Er is hier sprake van extreem pubergedrag en de ouders (moeder/stiefvader) weten niet hoe ze hier mee om moeten gaan. Deze melding zal door BJz worden opgenomen als een reguliere melding.

Algemene gezins-/woonsituatie

Zarah is 14 jaar en woont bij moeder en stiefvader thuis samen met een halfzusje (5) en halfbroertje (2). De biologische vader van Zarah is weggegaan toen zij 6 weken oud was. Het samengesteld gezin woont op een extreem rommelige woonboot. Er is sprake van een onstabiele thuissituatie: veel ruzie tussen ouders. Haar stiefvader is voor zijn werk afwisselend 1 week weg en 1 week thuis. In de week dat moeder thuis is, is er sprake van structuur. Zarah en haar gezin zijn voor 6 juni 2011 niet bekend binnen BJz.

Relevante voorgeschiedenis

Zarah is in 2010 gedurende 8 weken geplaatst geweest binnen de crisisopvang van De Mutsaersstichting.¹ Reden van deze plaatsing was dat Zarah was weggelopen en niet meer terug naar huis wilde. Volgens de Mutsaersstichting zou er niks met Zarah aan de hand zijn en zou het probleem bij haar ouders liggen. Ook een (vrijgevestigd) jeugdpsychiater denkt er zo over.

Recente ontwikkelingen

- 6 juni (*melding bij de SEH*). Zie meldvraag.

- 10 juni (*gepland gesprek met moeder en dochter*). Zarah snijdt zich op zichtbare plaatsen. Volgens moeder vindt Zarah dit stoer. Volgens Zarah snijdt ze zich zodat ze dan lichamelijke en geen geestelijke pijn voelt. Ze wordt hier

¹ Zarah is niet door BJz doorverwezen naar de Mutsaersstichting. Het betreft naar alle waarschijnlijkheid een GGG-opname via de huisarts.

rustig van. Ook steelt ze. Zarah gaat 3 VMBO-T waarschijnlijk niet halen. Opmerkelijke vermelding: tijdens het bezorgen van kranten is Zarah een keer van achteren vastgepakt door een man. Hiervan is aangifte gedaan bij politie.

- 14 juni (*telefonisch contact moeder*). Zarah heeft 400 euro gestolen uit geldkistje van moeder. Ze heeft nu huisarrest.

- 15 juni (*telefonisch contact moeder*). Moeder heeft contact gehad met school. In het 2^e leerjaar zijn schoolproblemen ontstaan. Zarah lijkt een opa en oma te missen. Moeder vraagt of er niet ergens mensen zijn die deze taak op zich willen nemen.

- 21 juni (*bespreking in het ZAT op initiatief van BJz*). Veel ruzie tussen moeder en stiefvader, moeder wisselt van ouderstijl, geen eenduidige benadering, moeder is verbaal sterk. Zarah is vroeger veel gepest. Ze steelt al vanaf haar 7e.

- 21 juni (*gepland gesprek met moeder en dochter*). Tussen moeder en vader gaat het niet goed. Er vindt geen dialoog plaats, ze zitten niet op 1 lijn en er zijn veel conflicten. Moeder wil een time-out van de relatie. Zarah heeft geen goede band met haar stiefvader. Moeder vraagt zich af wat nog toelaatbaar gedrag is. Ze heeft Zarah een keer in de houdgreep moeten nemen toen zij helemaal doorsloeg met een glas in haar handen, om te voorkomen dat ze zichzelf verwondde. Zarah heeft naar moeder ook een keer getrapt toen zij haar halfbroertje in haar armen had. Zarah heeft het gevoel dat ze alleen maar verwijten naar haar hoofd krijgt vanuit moeder. In het gesprek lopen de emoties hoog op. Zarah wil zich niet meer zo voelen, ze wil laten zien wat ze kan. Ze voelt zich niks waard. Moeder geeft aan dat ze wel wat waard is. Zarah zoekt en vindt afleiding in karate. Daarnaast is ze erg actief op school: ze zit in de leerlingenraad en bemiddelt tussen leerlingen.

- 22 juni (*Intake Team Rond de Jeugdige (Intake-TRJ)*). Er wordt besloten tot een 1-5 gesprekken model en inzet diagnostische instrumenten (CBCL, TRF, YSR),² opvragen van informatie (school, Mutsaersstichting, jeugdpsychiater), gezinsfunctioneren, conclusies trekken.

- 24 juni (*telefonisch contact moeder*). Moeder en Zarah geven geen toestemming voor het opvragen van gegevens Mutsaersstichting en vrijgevestigd jeugdpsychiater omdat ze een open blik van BJz wensen en de verslagen van de Mutsaersstichting en jeugdpsychiater volgens hen niet kloppen.

- 30 juni (*mail van mentor – school*). Resultaat van IQ-test: harmonisch intelligentieprofiel. Verbaal: 96, Symbolisch: 102. Schooladvies op basis van de NIO: VMBO-GT. Verbale capaciteiten zijn laag voor VMBO-GT. Alleen met hard werken zou Zarah de VMBO-T+ kunnen halen. Gezien de combinatie met thuis wordt ze nu op school overvraagd.

- 5 juli (*interpretatie CBCL en TRF*). Er wordt een combinatieprofiel van CBCL (moeder) en TRF (leerkracht) opgesteld door de diagnosticus. De uitkomsten zijn voorgelegd aan gedragswetenschapper.

- 5 juli (*gepland gesprek met Zarah*). Zarah vertelt dat het wel goed met haar gaat. Het huisarrest is na vandaag voorbij. Het was verlengd omdat Zarah een keer te laat was thuisgekomen. De proefwerkweek is afgelopen, ze gaat niet over. Het gaat niet goed tussen moeder en stiefvader. Zarah heeft een goed gesprek met moeder gehad, er is geen druk meer vanuit school en haar vriend is in Nederland. Ze heeft weer lol en dingen raken haar niet meer zo. Ze is minder somber. Zarah vindt wel dat ze hulp nodig heeft. Hoe ga ik om met bepaalde dingen? Hoe kan mijn gedrag minder afhankelijk zijn van mijn stemmingswisselingen? Zarah geeft aan dat het probleem ook echt bij haar zit. Ze vindt het moeilijk om te beantwoorden of dit ook in de thuissituatie zit. Thuis is het wel onrustig, maar waarschijnlijk is het een combinatie.

- 12 juli (*telefonisch contact moeder*). Zarah was vannacht niet thuis gekomen. Inmiddels is ze weer terecht. Ze is bij een vriend. Dit heeft moeder via zijn moeder gehoord. Ze heeft Zarah niet zelf gesproken. Moeder snapt niet waarom Zarah dit nu gedaan heeft, het leek goed te gaan. Zarah heeft een leuke vakantie voor de boeg. Reden zou kunnen zijn

² De informatie van de diagnostische instrumenten wordt razendsnel aangeleverd.

dat ze haar kamer moest opruimen. Moeder vermoedt dat de hormonen van Zarah ook een rol spelen, omdat haar vriend nu in Nederland is. Deze jongen stond onlangs stoned bij het gezin op de stoep. Dit heeft moeder niet goedgekeurd.

- 12 juli (*melding SEH*). De politie trof moeder in de woonboot bovenop Zarah aan; moeder hield Zarah in de houdgreep tegen de grond gedrukt. Politie heeft geïntervenieerd. De aanleiding was een gesprek tussen moeder en Zarah over weglopen/ uithuisplaatsing eerder die avond. Toen Zarah naar buiten wilde, dacht moeder dat ze weg wilde lopen en heeft getracht haar dochter hiervan te weerhouden. De politieagente gaf aan dat moeders optreden op het randje van mishandeling en vrijheidsberoving balanceerde. De politieagente merkte op dat jeugdige heel goed leek te reageren op duidelijkheid en Zarah zou zich verder beleefd en respectvol naar de politieagenten hebben opgesteld. De politieagente omschreef de aangetroffen woonsituatie als een puinzooi. Zarah zou hebben aangegeven zich niet goed te voelen thuis en weg te willen; ze zou zich ook schamen voor de rotzooi thuis. Zarah heeft behoefte aan een time-out; ook politie zou hier al op hebben aangestuurd. Zarah blijft die nacht bij de moeder van een vroegere vriendin slapen.

- 13 juli (*telefonisch contact moeder*). Moeder wil graag vandaag een begeleid gesprek met Zarah. Moeder legt het probleem voornamelijk bij Zarah. Medewerker BJz maakt zich zorgen over het functioneren van het gezin en vindt dat daar op ingestoken moet worden. Hoe kun je samen dit soort escalaties voorkomen? Moeder vindt dat er psychologisch onderzoek bij Zarah moet komen. BJz sluit niet uit dat dit ook nodig is, maar ziet ook zeker dat er veel meer speelt. Moeder antwoordt hier steeds ontwijkend op.

- 15 juli (*huisbezoek/gesprek met stiefvader*). Ouders hebben vannacht flinke ruzie gehad i.v.m. rommel op de kinderkamer. Stiefvader (h)erkent dat BJz zich zorgen maakt om Zarah. Stiefvader geeft aan dat er geen genegenheid meer is tussen hem en moeder. Stiefvader staat ervoor open om zich aan te gaan melden bij de RIAGG, om te laten onderzoeken of er mogelijk sprake is van autisme (vermoeden van moeder). Hij geeft aan dat hij het moeilijk vindt om zaken te verwoorden. Daar merkt BJz niks van. Stiefvader kijkt niet alleen naar Zarah, maar naar alle factoren die er meespelen. Hij doet dit meer dan moeder. Dit huisbezoek bevestigt dat Zarah reageert op de onrust en rommel en dat het niet alleen in haar zit.

- 19 juli (*contact met politie*). Politie vraagt of ze nog een zorgmelding moet maken. Zarah is al bekend en de jongere kinderen kunnen eventueel in de hulpverlening meegenomen worden. Een zorgmelding is op dit moment niet nodig.

- 19 juli (*eind-TRJ*).

Overzicht contacten

Om een duidelijk beeld van de situatie te kunnen verkrijgen en de onderliggende problematiek te kunnen definiëren is er sinds 6 juni veelvuldig (38 keer) contact geweest vanuit de jeugdhulpverlener van BJz met verschillende partijen:

- Zarah en moeder gezamenlijk (4 – waarvan 2 keer gesprek op bureau en 2 keer telefonisch);
- Zarah apart (2 – waarvan 1 keer gesprek op bureau en 1 keer telefonisch);
- Moeder (11 – allemaal telefonisch);
- Stiefvader (1 – huisbezoek);
- Politie (1 – schriftelijk);
- School (8 – allemaal schriftelijk: afnemen van tests en het communiceren van de uitslagen hiervan)
- Intern overleg (11 – allemaal lijfelijk: TRJ, briefing veiligheidshuis, terugkoppeling ZAT, SEH).

In totaal wordt het aantal uren dat aan deze casus is besteed beraamd op ongeveer 20 uur.

Hoe kan/zal het proces worden vervolgd?

De volgende thema's komen achtereenvolgens aan de orde:

- Wat heeft Zarah volgens haarzelf, haar (stief)ouders en de professionals (multidisciplinair) nodig voor wat betreft opgroei- en opvoedingssituaties?
- Wat is volgens Zarah en haar (stief)ouders het doel van de verandering? Wat willen ze bereiken?
- Hoe denken Zarah en haar (stief)ouders dat te bereiken, welke hulp is daarbij nodig?
- Welke vorm, methodiek en hulpverlener/-instanties passen daar het beste bij? Hoe kan de verandering zo efficiënt en zo effectief mogelijk tot stand komen?

Commentaar

In deze casus is sprake van een zich ontwikkelende problematiek. In eerste instantie lijkt het alleen om pubergedrag te gaan, maar naarmate de tijd verstrijkt blijkt dat het om multifactorieel probleemgedrag gaat dat zich uit op zowel het thuisfront als op school. Zarah heeft een ernstig gedragsprobleem, maar er zijn ook problemen met de ouders, tussen de ouders onderling en praktische problematiek (chaotische woonsituatie en wisseldiensten stiefvader). Enkel door gesprekken met verschillende partijen (Zarah, ouders, al dan niet samen, politie, school) kan er inzicht worden verkregen in de multifactoriële problematiek.

Omdat er problemen op meerdere fronten spelen is professioneel gezien een integrale aanpak vereist. Deze aanpak kan/zal zich enerzijds richten op systemische opvoedingsondersteuning en hulpverleningsgesprekken met Zarah, anderzijds op mediation (ouders) en praktische hulp. De aanpak kan/zal gerealiseerd worden door verschillende hulpverleningsinstanties (één kind, één plan). De keuze wordt gemaakt aan de hand van de inschatting van de effecten. Het keuzeproces is een gezamenlijk proces van jeugdige, (stief)ouders en BJz. Het tot stand brengen en op elkaar afstemmen van de hulp is een stap daarna.